

- Q₄ Interuallum, inter L & M apparens, quod asperum ligamenti producendi gratia efficitur.
- R₄ Hæc quoque sedes, musculorum quos in Capitis contextu numerabimus occasione exasperatur.
- S, T, V₃ Tres simul contextæ uerteræ, aut harum uerterarum corpora. Alias autem uerterarum partes, processusue, suis locis indicauimus.
- X₃ Sinus duobus uerterarum corporibus communis, cui costæ capitulum inarticulatur.
- a₃ Costæ ad uerteræ corpus articulus.
- b₃ Sinus in transuerso uerteræ exculptus processu, cui costæ etiam articulatur.
- c₃ Costæ ad transuersum processum, articulus.
- d, e₃ In suprema uerteræ insignita, etiam d sinus indicatur, talis qualem inter mediam & infimam uerteram X expressimus. ac e is notatur, cui in infima uerteræ b inscriptum cernis.
- f₃ Costæ regio in posteriora maxime exprorecta, adeo ut in hunc modum opportune costarum ductum hinc metiaris. Ab a enim & c ad f costæ à uerteris deorsum oblique in posteriora feruntur. ab A uero & B ad E, sursum in anteriora circularim costæ reflectitur.
- g, h, i, k₁ His characteribus in prima figura pectoris os notatur. ac g quidem ad b, primum pectoris indicatur os. h uero ad i usque, secundum. i ad k usque, tertium. k autem, mucronatam pectoris ossis notat cartilaginem. Verum iam ex alius pectoris os in sexta & septima aggrediemur.
- l₆ In anteriori primi ossis sede protuberans instar trianguli pars, quæ t, q, & r possit circūscribi.
- m, n₆ Sedes utrinque ad partem eam protuberantem depressa.
- o₇ Posterior primi ossis sedes, quæ utcumque caua cernitur.
- p, q, r_{6,7} Sedes primi ossis, cui primæ costæ cartilago innascitur.
- q, r₆ Sinus primi ossis, quibus clauicularum capitula articulantur, ac r etiam in septima figura dextrum indicat suum.
- s, t, u_{6,7} Sedes inter duos clauicularum nomine insculptos sinus consistens, ac lunæ modo excavata.
- t, u_{6,7} Hac sede primum os secundo committitur.
- u, v_{6,7} Communis primi & secundi ossis sinus, cui secundæ costæ cartilago coarctatur.
- x, y, z, a₆ Sinus secundi ossis, quibus cartilagine tertie, quartæ, quintæ, sextæ & septimæ costarum inarticulantur.
- y, a, b, c_{6,7} His sedibus interdum in pueris secundi ossis distinctiones apparent, perinde ac si id ex pluribus efformaretur ossibus, per unionem mutuò coalescentibus.
- z, a_{6,7} Hoc tertium pectoris ossis os censetur, quod in cartilaginem ensis mucroni non ab similem, ac u. u. notatam finitur. Foramina, quibus interna pectoris ossis sedes abundat, et si notis non indicentur, se se facile demonstrant.

Quid thorax.
Libro I. H.
storie anima-
lium Cap. 7.
Pectus.
Pectoris os.

Opificis rerū
in thorace cre-
ando indu-
stria.

HORACEM uocabimus, quicquid costis interceptū circumscriptumque est: non autem cum Aristotele uniuersum corporis truncum, quem à iugulo ad pubem usque metimur. Anteriorem uero thoracis partem, pectus opportunè nominabimus. ob idque etiam latum in hac sede os, cui costæ articulantur, pectoris seu pectorale os ritè uocabitur. quò minus tres Græcorum & præcipuè Galeni uoces, *σθῆθος*, *σῆθος* & *σθῆνος* oscitanter uideamur confundere. Pectoris itaque os, & costæ, itemque duodecim dorsi uerteræ, quas thoraci hæcenus ascripsi, thoracis sunt ossa. Est autè admirabilis summi rerum Opificis industria, qua totus thorax neque osseus, neque carnosus efficitur, uerum os cum musculis uicissim alternatimque commutatur. quanquam interim caluaria quidem uniuersa ossa, abdomen uero musculosum magna ex parte extruitur. Caterum decet hæc non per transennam aut obiter considerare, uerum accuratè præcipuoque studio expendere. Quum enim tria sint principia hominem dispensantia, os quidem immobile ac nullis interstinctum musculis primo principio circumdatur, musculi uero tertio: at secundo ex ossibus musculisque medium quid circumtextitur. Cerebrum namque in nullo usus musculis eguit, quum nulla caluariæ pars aut dilatatione, aut compressione indigeat. Quare etiā meritò caluaria ueluti galea & murus immobilis ipsi circumponitur. Porro si organa iecori famulantibus, uentriculo scilicet, & intestinis, & uelut ac demum ipsi utero aliquod tale septum in circuitu oppositum fuisset, ubi cibum & potum uentriculus suscipere: quorsum utero gestantium tumor emineret: quæ excrementa, aut quomodo partus feculi conatu propelleretur: nullo hinc opem ferente

rente musculo: Thoracis autem motus, quem maxime ad aëris inspirationem requirunt, omnino aboleretur, si solis duntaxat ossibus thorax constaret. Si uero is rursus ex solis motuum opificibus conformaretur, ij pulmonibus & cordi, nulla etiam re externa uoluntario, musculi alternatim sunt interpositi. Mox autem & hoc ad securitatem nō cordi pulmonibusque conducit, magis enim nunc muniuntur, quam si solis musculis thoracis bricatus esset. Quinetiā ossa thoracis moles firmandis sustinendisque scapulis, ac demum chijs quoque, mirifice confert. Scapulas enim solis inniti costis, & clauiculis nullo ossis pulis & pectoris ossis firmari, docebimus: ad quas rursus brachia, & postea cubiti & manus quadam serie coarctantur. Præterea si nullis ossibus thorax constaret, nullus esset unde scapulis & brachijs & abdomini ac alijs quibusdam membris muscoli pronascerentur, neque ullis fundamētis muscoli hærent, aut consisteret. Atque hanc sanè ossis thoracis tatem, si quid aliud, profectò testudines non absque summa Creatoris nostri admiratione cherrimè edocent, quæ etsi tam tuto sepiatur domicilio, tamen in pectoris & thoracis sedibus elegantissimum & iucundissimum spectatu ossium demonstrant textum, in hoc xat incredibile artificio creatum, ut illi priora crura innitantur: utque musculi testudinis mouentes, commodè originem sumant. Sed fortassis in medium aliquis adferet, Cur ius, thoracis modo abdomen quoque osseum extruit: quum si talis ossa strues uicissim sculis formata uentri circumponeretur, contractionem ac dilatationem non præpediret, hæc maior securitas ita abdomini conciliaretur? Qui sic querit, docendus est, ea quæ continentur, non potuisse adeo, atque interdum ex usu est, dilatari comprimique, si ex ossibus sepiantur. Si autem hoc uerum est, neque mulieres concipere possent: deinde nō saturitatem semel comedere homini liceret, uerum assidue egeret comestione, quæ aëre uersatur, ac uiuit. Si uero esculentis poculentisque similiter egeremus, uitam duce admodum à philosophia & musis alienam: cibisque perpetuò dediti, operam optimis promissis rebus nunquam nauaremus. Rursus, si ossa moles tanta esset, quantā mulieres mensibus utero gerentes requirunt, quid hac mole esset ineptius: si excludo scētū, illa testē extuberaret: & interim nulla re alia quæ ex usu humana fabricæ esset impleta nō deret, ut intestina & uentriculum debite amplexaretur, & penicillimodo, uel calefacere, uel proximè illis applicaretur: Verum hæc in quinto libro exequemur fusius, & ostendēdū erit, in uentris fabrica tantam Naturæ fuisse solertiam, ut uentris organa neque dilatatione compressione uicissim egentia, aut alijs subiecerit partibus, aut etiam non minus quæ monem muniuerit. Iecur namque & lien costis sepiuntur, & renes quoque tot alijs organo potissimum ad dorsum succumbunt, quòd horum nullum dilatari debeat. reliqua uentris organa insigni qua diximus prouidentia, osseo contextu suis functionibus haquam præpediri Natura uoluit. Quum itaque neque respiratio, neque uox absque thoracis possit, ac dein thorace primum quidem cor, insuperque cum ipso pulmo, muniri debet, quatuor uelut scopos rerum Opificem in thoracis fabrica attendere oportuit, uocem, uerum, respirationem, cordis & pulmonis magnitudinem. Thorax enim, qui quodam ouali constat figura, tam amplius est, quantam pulmonis molem esse oportuit. At pulmo terim thoracis sequitur formam, non autem thorax pulmonis. In pulmonis enim histe diocri negotio ostendam, ipsum nulla peculiari eguisse forma, ut neque iecur, neque uerum, neque quodammodo cerebrum. Porro iam tempestiuū erit, thoracis ossa seriatim describere, & cum uerteribus eiusdem prius enarrauerimus, à costis sermonē auspicari. Costæ igitur & mulieribus ab utroque latere duodeno constat numero: rarius enim undecim tantum, quamuis interdum etiam tredecim obseruauimus: quemadmodum tredecim quoque & mulieribus sapius quam undecim tantum occurrere, supra retulimus. Singulis e racis uerteribus, singulæ in ambobus lateribus costæ articulantur. Quòd autem uir quapiam in altero latere destitutos, ac uiros unius costæ numero à muliere superari opinatur, ridiculum planè est: etiam si Euam ex Adæ costâ à Deo procreatâ, Moyses e do Genesios Capite prodiderit. Quamuis enim forsitan Adæ ossa, si quis ea in seculo pegisset, ex altero latere una caruissent costæ: non ob id tamen omnibus quoque uiris uere necesse est. Aristoteles homini octo costas tantum tribuit, concessurus etiam quos tis Turdulorum septenis costis creari, si modò id alicuius idonei autoris testimonio stitisset. Verum ut hîc Aristoteles aliorum duntaxat suffragijs suum dogma firmaret, que non dissimile uero est, illic octo costas homini ex aliorum relatu eundem ascripsit.

c 6 mus. ita.
S. T. V. X.
et u. ita. T.
T. V.
Hæc inte-
gre figur.
Q. R. S. T.
V. Z. r. a.

d 12, 13 fig.
lib. 6.

e fig. 14, 15
c, d et fi-
gura 14, 17
f, g, h, i, k
ra 1, 2, 3, 4
que ad 12.

Hæc com-
monstrant
prioris sili-
figure.